

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2020 r.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Kancelaria Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

Podmioty wnoszące petycję:

Wojciech Bergier

Michał Bieniał

Paweł Gieras

Witold Kabański

Grzegorz Kukowka

Michał Pomorski

Przemysław Rosati

Osoba reprezentująca:

Przemysław Rosati

PETYCJA

w sprawie zmiany ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, działając w interesie publicznym, w tym w interesie wymiaru sprawiedliwości, mając na względzie troskę o jego prawidłowe funkcjonowanie, w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej COVID-19, składamy petycję, w interesie publicznym, w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę przepisów prawa, tj.

- I. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw poprzez wprowadzenie następujących zmian:**

1) w art. 15zrz. ust. 1 i nadanie mu brzmienia:

„1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg przewidzianych przepisami prawa administracyjnego terminów:

- 1) od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem,
- 2) do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki,
- 3) przedawnienia,
- 4) których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie,
- 5) zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
- 6) do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju

– nie rozpoczyna się do dnia [•] 2020 roku włącznie a rozpoczęty ulega zawieszeniu do tego dnia włącznie. W dniu następującym po tym dniu termin, który nie rozpoczął biegu rozpoczyna swój bieg, zaś termin, którego bieg został zawieszony biegnie nadal od tego dnia.

2) w art. 15zsz. ust. 1 i nadanie mu brzmienia:

„1. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych w:

- 1) postępowaniach sądowych, w tym sądownoadministracyjnych,
- 2) postępowaniach egzekucyjnych,
- 3) postępowaniach karnych,
- 4) postępowaniach karnych skarbowych,
- 5) postępowaniach w sprawach o wykroczenia,
- 6) postępowaniach administracyjnych,
- 7) postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa,
- 8) kontrolach celno-skarbowych,
- 9) postępowaniach w sprawach, o których mowa w art. 15f ust. 9 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284),
- 10) innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw

– nie rozpoczyna się do dnia [•] 2020 roku włącznie, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do tego dnia włącznie. W dniu następującym po tym dniu termin, który nie rozpoczął biegu rozpoczyna swój bieg, zaś termin, którego bieg został zawieszony biegnie nadal od tego dnia.

II. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1043, poz. 1146, poz. 1469, poz. 1495, poz. 1649, poz. 1802, poz. 1818, poz. 2128 i poz. 2217) poprzez wprowadzenie następujących zmian:

1) w art. 150 pkt 2) otrzymuje brzmienie:

„2) sąd oraz miejsce i czas posiedzenia, a w przypadku wydania zarządzenia o przeprowadzeniu posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość również informację o takim sposobie i zasadach przeprowadzenia tego posiedzenia oraz o konsekwencjach niestawiennictwa i nieuczestniczenia w posiedzeniu sądowym na odległość.”

2) w art. 151 § 2 otrzymuje brzmienie, a po § 2 dodaje się § 3 – 10 w brzmieniu:

„§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym mogą brać w nim udział, gdy przebywają w budynku innego sądu i dokonywać tam czynności procesowych a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

„§ 3. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość również wtedy, gdy osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym na odległość są obecne w innym niż budynek sądu miejscu, które zapewnia zachowanie powagi sądu, jeżeli ich tożsamość zostanie potwierdzona przez przewodniczącego lub sąd za pomocą wideoidentyfikacji. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym na odległość mogą brać w nim udział, gdy przebywają w innym miejscu niż budynek sądu i dokonywać tam czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu sądowym na odległość oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu sądowym na odległość do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

§ 4. Posiedzenie, o którym mowa w § 3 na zarządzenie przewodniczącego może odbyć się także za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość wskazanych w zarządzeniu przez przewodniczącego, niewymienionych w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, jeżeli ze względów

technicznych nie jest możliwe przeprowadzenie tego posiedzenia przy wykorzystaniu urządzeń wymienionych w tym rozporządzeniu, a urządzenia techniczne wskazane w zarządzeniu przewodniczącego umożliwiają przeprowadzenie wideoidentyfikacji i utrwalenie przebiegu posiedzenia.

§ 5. W wypadku, gdy w posiedzeniu sądu, o którym mowa w § 3, bierze udział osoba pozbawiona wolności, posiedzenie to odbywa się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku będących w dyspozycji właściwego dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego. W miejscu przebywania osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość, która jest tymczasowo aresztowana, w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, chyba że organ, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.

§ 6. W celu potwierdzenia tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu w sposób, o którym mowa w § 3 lub w § 4 przewodniczący lub sąd przeprowadza wideoidentyfikację każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu na odległość, bezpośrednio po nawiązaniu połączenia.

§ 7. Wideoidentyfikacja, o której mowa w § 6 polega na:

- 1) porównaniu wizerunku osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość nadawanego w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej z wizerunkiem tej osoby pobranym ze wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 rejestru lub ewidencji dokumentów stwierdzających tożsamość, prowadzonego przez właściwy organ administracji publicznej, chyba że osoba uczestnicząca w tym posiedzeniu nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych w tym rozporządzeniu, oraz
- 2) okazaniu w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej przez osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość jednego z dokumentów stwierdzających tożsamość, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 oraz dokonaniu przez przewodniczącego weryfikacji cech świadczących o prawdziwości tego dokumentu, chyba że osoba uczestnicząca w posiedzeniu sądowym na odległość nie jest obowiązana do posiadania dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w tym rozporządzeniu, oraz
- 3) weryfikacji tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość:
  - a. w miejscu jej przebywania przez organ administracji publicznej lub upoważnionego pracownika tego organu albo sędziego, asesora sądowego, referendarza sądowego, asystenta sędziego, komornika sądowego, notariusza lub pracownika sądu upoważnionego przez przewodniczącego albo ustanowionych w sprawie adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego, przy czym weryfikacja ta odbywa się na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, lub jeżeli osoba uczestnicząca w posiedzeniu sądowym na odległość nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych

w tym rozporządzeniu – na podstawie innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wydanego przez organy administracji publicznej innego państwa oraz przekazania potwierdzenia tożsamości sądowi w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, lub

- b. za pomocą środka identyfikacji elektronicznej, wydanego przez podmiot publiczny zaawansowanego podpisu elektronicznego, o którym mowa w art. 3 pkt 11) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE lub kwalifikowanego podpisu elektronicznego w rozumieniu art. 3 pkt 12) tego rozporządzenia, w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9.

§ 8. W protokole pisemnym sporządzonym zgodnie z art. 158 § 1 zamieszcza się wzmiankę o odbyciu posiedzenia przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość oraz o przeprowadzonej wideoidentyfikacji każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu na odległość.

§ 9. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje urządzeń i środków technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu sądowym na odległość,
- 2) sposób korzystania z tego rodzaju urządzeń i środków,
- 3) sposób udostępnienia nieodpłatnie osobom uczestniczącym w posiedzeniu sądowym na odległość oprogramowania służącego do wykorzystania urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu na odległość, jak również sposób przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów dokonanych podczas jego przeprowadzenia, mając na względzie konieczność właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu lub dźwięku przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem,
- 4) rodzaje dokumentów stwierdzających tożsamość umożliwiających wideoidentyfikację oraz ewidencje lub rejestry tych dokumentów przechowujące wizerunek posiadacza dokumentu, prowadzone przez organy administracji publicznej oraz środki zdalnego dostępu sądu lub przewodniczącego do danych zawartych w tych ewidencjach lub rejestrach,
- 5) środki i sposoby dokonania identyfikacji elektronicznej przez upoważnioną osobę, o której mowa w art. § 7 pkt 3 lit. a) oraz przez samą osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość.

§ 10. Przewodniczący oraz sąd jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych w rejestrach dokumentów tożsamości, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 na potrzeby wideoidentyfikacji.”

3) w art. 205² po pkt 6 dodaje się pkt 7) w brzmieniu:

„7) możliwości przeprowadzenia przez sąd posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość z jednoczesnym podaniem informacji o warunkach, urządzeniach technicznych i oprogramowaniu umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu na odległość oraz wideoidentyfikację i wskazaniem miejsca nieodpłatnego udostępnienia tego oprogramowania oraz o niedopuszczeniu osoby do wzięcia udziału w tym posiedzeniu, jeżeli miejsce, w którym osoba uprawniona do uczestnictwa w tym posiedzeniu się znajduje, warunki techniczne lub oprogramowanie nie spełniają określonych wymagań technicznych lub naruszają powagę sądu.”

4) w art. 235 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepisy art. 151 § 5-8 oraz przepisy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 151 § 9 stosuje się odpowiednio.”

III. w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.) wprowadzenie następujących zmiany:

1) w art. 95 po § 3 dodaje się § 4 – 12 w brzmieniu:

„§ 4. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego lub rozprawy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu lub rozprawie na odległość. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu lub rozprawie mogą brać w nich udział, gdy przebywają w budynku innego sądu i dokonywać tam czynności procesowych a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu lub rozprawie oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu lub rozprawie do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

„§ 5. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego lub rozprawy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu lub rozprawie na odległość również wtedy, gdy osoby uczestniczące w posiedzeniu lub rozprawie na odległość są obecne w innym niż budynek sądu miejscu, które zapewnia zachowanie powagi sądu, jeżeli ich tożsamość zostanie potwierdzona przez przewodniczącego lub sąd za pomocą wideoidentyfikacji. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym lub rozprawie na odległość mogą brać w nich udział, gdy przebywają w innym miejscu, niż budynek sądu i dokonywać tam czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu lub rozprawie na odległość oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu lub rozprawie na odległość do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

§ 6. Posiedzenie lub rozprawa, o których mowa w § 3 na zarządzenie przewodniczącego mogą odbyć się także za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nich na odległość wskazanych w zarządzeniu przez przewodniczącego, niewymienionych w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11, jeżeli ze względów technicznych nie jest możliwe przeprowadzenie tego posiedzenia lub rozprawy przy wykorzystaniu urządzeń wymienionych w tym rozporządzeniu, a urządzenia techniczne wskazane w zarządzeniu przewodniczącego umożliwiają przeprowadzenie wideoidentyfikacji i utrwalenie przebiegu posiedzenia.

§ 7. W wypadku, gdy w posiedzeniu lub w rozprawie, o których mowa w § 5, bierze udział osoba pozbawiona wolności, posiedzenie bądź rozprawa odbywają się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku będących w dyspozycji właściwego dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego. W miejscu przebywania osoby uczestniczącej w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość, która jest tymczasowo aresztowana, w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, chyba że organ, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.

§ 8. W celu potwierdzenia tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu lub w rozprawie w sposób, o którym mowa w § 5 lub w § 6 przewodniczący lub sąd przeprowadza wideoidentyfikację każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu lub w rozprawie na odległość, bezpośrednio po nawiązaniu połączenia.

§ 9. Wideoidentyfikacja, o której mowa w § 8 polega na:

- 1) porównaniu wizerunku osoby uczestniczącej w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość nadawanego w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej z wizerunkiem tej osoby pobranym ze wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11 rejestru lub ewidencji dokumentów stwierdzających tożsamość, prowadzonego przez właściwy organ administracji publicznej, chyba że osoba uczestnicząca w tym posiedzeniu lub rozprawie nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych w tym rozporządzeniu, oraz
- 2) okazaniu w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej przez osobę uczestniczącą w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość jednego z dokumentów stwierdzających tożsamość, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 oraz dokonaniu przez przewodniczącego weryfikacji cech świadczących o prawdziwości tego dokumentu, chyba że osoba uczestnicząca w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość nie jest obowiązana do posiadania dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w tym rozporządzeniu, oraz
- 3) weryfikacji tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość:
  - a. w miejscu jej przebywania przez organ administracji publicznej lub upoważnionego pracownika tego organu albo sędziego, asesora sądowego, referendarza sądowego, asystenta sędziego, komornika sądowego, notariusza lub pracownika sądu upoważnionego przez przewodniczącego albo ustanowionych w sprawie adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego, przy czym

weryfikacja ta odbywa się na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11, lub jeżeli osoba uczestnicząca w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych w tym rozporządzeniu – na podstawie innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wydanego przez organy administracji publicznej innego państwa oraz przekazania potwierdzenia tożsamości sądowi w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11, lub

- b. za pomocą środka identyfikacji elektronicznej, wydanego przez podmiot publiczny zaawansowanego podpisu elektronicznego, o którym mowa w art. 3 pkt 11) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE lub kwalifikowanego podpisu elektronicznego w rozumieniu art. 3 pkt 12) tego rozporządzenia, w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11.

§ 10. W protokole pisemnym sporządzonym zgodnie z art. 143 § 1 pkt 10) lub 11) zamieszcza się wzmiankę o odbyciu posiedzenia lub rozprawy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nich na odległość oraz o przeprowadzonej wideoidentyfikacji każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu lub rozprawie na odległość.

§ 11. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje urządzeń i środków technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość,
- 2) sposób korzystania z tego rodzaju urządzeń i środków,
- 3) sposób udostępnienia nieodpłatnie osobom uczestniczącym w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość oprogramowania służącego do wykorzystania urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu lub w rozprawie na odległość, jak również sposób przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów dokonanych podczas ich przeprowadzenia, mając na względzie konieczność właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu lub dźwięku przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem,
- 4) rodzaje dokumentów stwierdzających tożsamość umożliwiających wideoidentyfikację oraz ewidencje lub rejestry tych dokumentów przechowujące wizerunek posiadacza dokumentu, prowadzone przez organy administracji publicznej oraz środki zdalnego dostępu sądu lub przewodniczącego do danych zawartych w tych ewidencjach lub rejestrach,
- 5) środki i sposoby dokonania identyfikacji elektronicznej przez upoważnioną osobę, o której mowa w art. § 9 pkt 3 lit. a) oraz przez samą osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość.

§ 12. Przewodniczący, sąd oraz inny organ prowadzący postępowanie jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych w rejestrach dokumentów tożsamości, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 11 na potrzeby wideoidentyfikacji."

2) w art. 129 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W wezwaniu należy oznaczyć organ wysyłający oraz podać, w jakiej sprawie, w jakim charakterze, miejscu i czasie ma się stawić adresat i czy jego stawiennictwo jest obowiązkowe, a także uprzedzić o skutkach niestawiennictwa. W przypadku wydania zarządzenia o przeprowadzeniu posiedzenia jawnego, rozprawy lub dowodu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość należy również podać wymagania dla warunków, urządzeń technicznych i oprogramowania umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu, rozprawie lub czynności dowodowej na odległość oraz wideoidentyfikację i wskazaniem miejsca udostępnienia tego oprogramowania do nieodpłatnego pobrania oraz pouczyć o możliwości niedopuszczenia osoby do uczestnictwa w posiedzeniu, rozprawie lub w czynności procesowej ten sposób, jeżeli miejsce, w którym osoba uprawniona do uczestnictwa w tym postępowaniu lub czynności się znajduje, warunki techniczne lub oprogramowanie nie spełniają określonych wymagań technicznych lub naruszają powagę sądu lub powagę postępowania oraz o skutkach z tego wynikających."

3) po art. 167 dodaje się art. 167a w następującym brzmieniu:

„Art. 167a § 1 Jeżeli charakter dowodu się temu nie sprzeciwia, sąd orzekający, przewodniczący lub organ prowadzący postępowanie może postanowić, że jego przeprowadzenie nastąpi przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających dokonanie tej czynności na odległość."

§ 2. Art. 95 § 7-10 oraz przepisy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 95 § 11 stosuje się odpowiednio."

IV. w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2325; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2200 i poz. 2294.) wprowadzenie następującej zmiany:

1) dotychczasową treść art. 94 oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 – 9 w brzmieniu:

„§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym mogą brać w nim udział, gdy przebywają w budynku innego sądu i dokonywać tam czynności procesowych a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie."

„§ 3. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość również wtedy, gdy osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym na odległość są obecne w innym niż budynek sądu miejscu, które zapewnia zachowanie powagi sądu, jeżeli ich tożsamość zostanie potwierdzona przez przewodniczącego lub sąd za pomocą wideoidentyfikacji. W takim przypadku osoby uczestniczące w posiedzeniu sądowym na odległość mogą brać w nim udział, gdy przebywają w innym miejscu, niż budynek sądu i dokonywać tam czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu sądowym na odległość oraz z miejsca pobytu osób uczestniczących w tym posiedzeniu sądowym na odległość do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

§ 4. Posiedzenie, o którym mowa w § 3 na zarządzenie przewodniczącego może odbyć się także za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość wskazanych w zarządzeniu przez przewodniczącego, niewymienionych w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, jeżeli ze względów technicznych nie jest możliwe przeprowadzenie tego posiedzenia przy wykorzystaniu urządzeń wymienionych w tym rozporządzeniu, a urządzenia techniczne wskazane w zarządzeniu przewodniczącego umożliwiają przeprowadzenie wideoidentyfikacji i utrwalenie przebiegu posiedzenia.

§ 5. W wypadku, gdy w posiedzeniu sądu, o którym mowa w § 3, bierze udział osoba pozbawiona wolności, posiedzenie to odbywa się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku będących w dyspozycji właściwego dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego. W miejscu przebywania osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość, która jest tymczasowo aresztowana, w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, chyba że organ, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.

§ 6. W celu potwierdzenia tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu w sposób, o którym mowa w § 3 lub w § 4 przewodniczący lub sąd przeprowadza wideoidentyfikację każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu na odległość, bezpośrednio po nawiązaniu połączenia.

§ 7. Wideoidentyfikacja, o której mowa w § 6 polega na:

- 1) porównaniu wizerunku osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość nadawanego w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej z wizerunkiem tej osoby pobranym ze wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 rejestru lub ewidencji dokumentów stwierdzających tożsamość, prowadzonego przez właściwy organ administracji publicznej, chyba że osoba uczestnicząca w tym posiedzeniu nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych w tym rozporządzeniu, oraz

- 2) okazaniu w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej przez osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość jednego z dokumentów stwierdzających tożsamość, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 oraz dokonaniu przez przewodniczącego weryfikacji cech świadczących o prawdziwości tego dokumentu, chyba że osoba uczestnicząca w posiedzeniu sądowym na odległość nie jest obowiązana do posiadania dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w tym rozporządzeniu, oraz
- 3) weryfikacji tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu sądowym na odległość:
  - a. w miejscu jej przebywania przez organ administracji publicznej lub upoważnionego pracownika tego organu albo sędziego, asesora sądowego, referendarza sądowego, asystenta sędziego, komornika sądowego, notariusza lub pracownika sądu upoważnionego przez przewodniczącego albo ustanowionych w sprawie adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego, przy czym weryfikacja ta odbywa się na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość wskazanego w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, lub jeżeli osoba uczestnicząca w posiedzeniu sądowym na odległość nie jest obowiązana do posiadania żadnego z dokumentów wskazanych w tym rozporządzeniu – na podstawie innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wydanego przez organy administracji publicznej innego państwa oraz przekazania potwierdzenia tożsamości sądowi w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9, lub
  - b. za pomocą środka identyfikacji elektronicznej, wydanego przez podmiot publiczny zaawansowanego podpisu elektronicznego, o którym mowa w art. 3 pkt 11) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE lub kwalifikowanego podpisu elektronicznego w rozumieniu art. 3 pkt 12) tego rozporządzenia, w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9.

§ 8. W protokole pisemnym sporządzonym zgodnie z art. 101 zamieszcza się wzmiankę o odbyciu posiedzenia przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość oraz o przeprowadzonej wideoidentyfikacji każdej z osób biorących udział w tym posiedzeniu na odległość.

§ 9. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje urządzeń i środków technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu sądowym na odległość,
- 2) sposób korzystania z tego rodzaju urządzeń i środków,
- 3) sposób udostępnienia nieodpłatnie osobom uczestniczącym w posiedzeniu sądowym na odległość oprogramowania służącego do wykorzystania urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu na odległość, jak również sposób przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów

dokonanych podczas jego przeprowadzenia, mając na względzie konieczność właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu lub dźwięku przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem,

- 4) rodzaje dokumentów stwierdzających tożsamość umożliwiających wideoidentyfikację oraz ewidencje lub rejestry tych dokumentów przechowujące wizerunek posiadacza dokumentu, prowadzone przez organy administracji publicznej oraz środki zdalnego dostępu sądu lub przewodniczącego do danych zawartych w tych ewidencjach lub rejestrach,
- 5) środki i sposoby dokonania identyfikacji elektronicznej przez upoważnioną osobę, o której mowa w art. § 7 pkt 3 lit. a) oraz przez samą osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość.

§ 10. Przewodniczący oraz sąd jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych przetwarzanych w rejestrach dokumentów tożsamości, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie § 9 na potrzeby wideoidentyfikacji."

- 2) w art. 93 pkt 2) otrzymuje brzmienie:

„2) sąd oraz miejsce i czas posiedzenia, a w przypadku wydania zarządzenia o przeprowadzeniu posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w nim na odległość – podanie wymagań dla warunków, urządzeń technicznych i oprogramowania umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu na odległość oraz wideoidentyfikację i wskazaniem miejsca udostępnienia tego oprogramowania do nieodpłatnego pobrania oraz o możliwości niedopuszczenia osoby do uczestnictwa w posiedzeniu ten sposób, jeżeli miejsce, w którym osoba uprawniona lub zobowiązana do uczestnictwa w tym postępowaniu się znajduje, warunki techniczne lub oprogramowanie nie spełniają określonych wymagań technicznych lub naruszają powagę sądu."

a także wprowadzenie w ustawie nowelizującej przepisu, zgodnie z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 rozprawy, posiedzenia jawne oraz czynności procesowe prowadzone w budynkach sądów lub innych organów prowadzących postępowanie na podstawie ustaw wymienionych powyżej, prowadzi się z zachowaniem wymogów sanitarno-epidemiologicznych określonych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Na rozprawie lub posiedzeniu oraz w trakcie przeprowadzenia innych czynności procesowych, o których mowa powyżej, w których uczestniczy więcej niż jedna osoba wprowadza się obowiązek: dezynfekcji rąk przed rozpoczęciem rozprawy lub posiedzenia, zachowania odstępu co najmniej 2 metrów pomiędzy wszystkimi osobami uczestniczącymi w rozprawie, posiedzeniu lub w innej czynności procesowej, założenia maseczki ochronnej własnej lub pobranej w sądzie przed rozprawą, posiedzeniem lub przed rozpoczęciem innej czynności procesowej, zaś udostępniania akt spraw sądowych odbywa się z zachowaniem warunków wskazanych powyżej oraz po uprzednim założeniu przez osobę zapoznającą się z aktami sprawy rękawiczek ochronnych własnych lub pobranych w sądzie.

Wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych podmiotu wnoszącego petycję.

UZASADNIENIE

Przedmiotem petycji jest zmiana szczegółowo wskazanych powyżej przepisów prawa, zawartych w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, tj. w ustawach: z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1043, poz. 1146, poz. 1469, poz. 1495, poz. 1649, poz. 1802, poz. 1818, poz. 2128 i poz. 2217), z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.), z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2325; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2200 i poz. 2294.).

Podmiot wnoszący petycję postuluje zmianę przepisów prawa, w interesie wymiaru sprawiedliwości, mając na względzie troskę o jego prawidłowe funkcjonowanie, w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej COVID-19.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw – zawieszono w art. 15zr. ust. 1 i w art. 15zsz. ust. 1, odpowiednio bieg terminów prawa materialnego oraz bieg terminów procesowych i sądowych. Zawieszenie to ustanowiono na czas epidemii. Rozwiązanie takie miało uzasadnienie w ówczesnie istniejących okolicznościach, które były wynikiem faktycznego zaprzestania czynności przez sądy, brakiem dostępu do akt, wprowadzeniem ograniczeń w przemieszczaniu się ludności, istotnym ograniczeniem dostępności placówek pocztowych. W tej sytuacji trudno inaczej postrzegać potrzebę ówczesnej interwencji ustawodawcy jako przymusową konieczność i obowiązek wypracowania mechanizmów chroniących zdrowie ludzkie, a także interesy obywateli. Mając na uwadze sytuację kryzysową wywołaną epidemią rozwiązanie takie było uzasadnione wobec konieczności podjęcia szczególnych rozwiązań zapobiegających i przeciwdziałających COVID-19, w tym mających na celu ochronę zdrowia obywateli. Zważywszy na fakt, iż dochodzi do stopniowego znoszenia restrykcji w przemieszczaniu się ludności, a także mając na uwadze, że niezbędne jest przywrócenie niezakłóconego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, w celu umożliwienia obywatelom realizacji konstytucyjnie gwarantowanego prawa do sądu, na obecnym etapie konieczne jest odwieszenie biegu terminów materialnoprawnych i procesowych. Ich zawieszenie nie może nadal być powiązane ze stanem epidemii. Rozwiązanie takie wpisuje się w planowany proces stopniowego przywracania życia gospodarczego i społecznego w Polsce. Prawidłowo funkcjonujący wymiar sprawiedliwości, jest istotnym elementem obu tych sfer.

Zważywszy na fakt, iż ogłoszony stan epidemii z powodu COVID-19 przewiduje nieprowadzenie w formie tradycyjnej rozpraw i posiedzeń jawnych w sądach, a także ogranicza wykonywanie czynności procesowych w

postępowaniach przygotowawczych, z uwagi na rozprzestrzenianie się wirusa powodującego COVID-19, uzasadnione jest szerokie wykorzystanie możliwości zdalnej komunikacji sądów i innych organów procesowych ze stronami postępowania. W tym celu proponujemy wprowadzenie w każdej z trzech ustaw procesowych rozwiązań szeroko wykorzystujących przeprowadzenie posiedzenia jawnego lub rozprawy, jak też innych czynności procesowych, przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo wszystkich lub poszczególnych osób uprawnionych do wzięcia udziału w tym posiedzeniu na odległość. Możliwość taka byłaby rozwiązaniem fakultatywnym, ale wydatnie wpłynęłaby na rozpoczęcie pracy przez sądy w okresie epidemii, a dodatkowo w przyszłości przyczyniłaby się do przyspieszenia rozpoznawania spraw. Postulowane rozwiązania przewidują zasady przeprowadzenia tych czynności, sposób identyfikacji ich uczestników i potwierdzenia tożsamości osoby uczestniczącej w posiedzeniu, a ponadto w aktach wykonawczych do postulowanych zmian właściwi ministrowie określiliby rodzaje urządzeń i środków technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu sądowym na odległość, sposób korzystania z tego rodzaju urządzeń i środków, sposób udostępnienia nieodpłatnie osobom uczestniczącym w posiedzeniu sądowym na odległość oprogramowania służącego do wykorzystania urządzeń technicznych umożliwiających uczestnictwo w posiedzeniu na odległość, jak również sposób przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów dokonanych podczas jego przeprowadzenia, mając na względzie konieczność właściwego zabezpieczenia utraconego obrazu lub dźwięku przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem, jak też rodzaje dokumentów stwierdzających tożsamość umożliwiających wideoidentyfikację oraz ewidencje lub rejestry tych dokumentów przechowujące wizerunek posiadacza dokumentu, prowadzone przez organy administracji publicznej oraz środki zdalnego dostępu sądu lub przewodniczącego do danych zawartych w tych ewidencjach lub rejestrach, a ponadto środki i sposoby dokonania identyfikacji elektronicznej przez upoważnioną osobę oraz przez samą osobę uczestniczącą w posiedzeniu sądowym na odległość.

Jednocześnie mając na uwadze zagrożenia wynikające ze stanu epidemii z powodu COVID-19, w tym bezpieczeństwo obywateli i ich pełnomocników, biorących udział w czynnościach procesowych przed sądami i innymi organami procesowymi, postulujemy wprowadzenie przepisu, w świetle którego rozprawy, posiedzenia i inne czynności procesowe, w budynkach sądów lub innych organów prowadzących postępowanie na podstawie ustaw wymienionych powyżej, prowadzi się z zachowaniem wymogów sanitarno-epidemiologicznych określonych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Na rozprawie lub posiedzeniu oraz w trakcie przeprowadzenia innych czynności procesowych, o których mowa powyżej, w których uczestniczy więcej niż jedna osoba wprowadza się obowiązek: dezynfekcji rąk przed rozpoczęciem rozprawy lub posiedzenia, zachowania odstępu co najmniej 2 metrów pomiędzy wszystkimi osobami uczestniczącymi w rozprawie, posiedzeniu lub w innej czynności procesowej, założenia maseczki ochronnej własnej lub pobranej w sądzie przed rozprawą, posiedzeniem lub przed rozpoczęciem innej czynności procesowej, zaś udostępniania akt spraw sądowych odbywa się z zachowaniem warunków wskazanych powyżej oraz po uprzednim założeniu przez osobę zapoznającą się z aktami sprawy rękawiczek ochronnych własnych lub pobranych w sądzie.

Różnica pomiędzy dotychczasowym stanem prawnym, a postulowanym stanem prawnym polega na tym, że nowoprojektowany stan prawny doprowadzi do wznowienia rozpoznawania spraw przez sądy na rozprawach i posiedzeniach jawnych, umożliwi w postępowaniu cywilnych szersze wykorzystywanie zdalnego prowadzenia posiedzeń i rozpraw oraz innych czynności, zaś w postępowaniu karnym i sądowno-administracyjnym upowszechni taką formę komunikacji sądu z uczestnikami postępowania. Dodatkowo postulowany stan prawny w sposób należyty zabezpieczy zachowanie wymogów sanitarno-epidemiologicznych w budynkach sądowych i innych organów związanych z przemieszczaniem się ludności w czasie epidemii.

Mając na uwadze powyższe argumenty postulujemy zmianę przepisów prawa, jednocześnie proponując ich brzmienie. W załączeniu składamy proponowane brzmienie przepisów prawa, w przedmiocie objętym niniejszą petycją.

Wojciech Bergier

Paweł Gieras

Przemysław Rosati

Grzegorz Kukowka

Witold Kabański

Michał Pomorski

Michał Bieniak

Załączniki:

Projekty ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.